

зробити крок в майбутнє. Планується впровадити систему електронних трудових книжок восени 2017 року.

Бібліографічні посилання:

1. Law Society: Сообщество юристов Украины. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lawsociety.com.ua/>
2. Кабінет міністрів України: офіційний сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/993_900
4. Палеха Ю. І. Історія впровадження трудових книжок та особової документації [Електронний ресурс] / Ю. І. Палеха // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2009. - № 4. - С. 30-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2009_4_6
5. Проект Трудового кодексу України від 27 грудня 2014 року № 1658 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=53221&pf35401=343409>

Місюра Інна Олегівна,

студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Можечук Люся Василівна,

викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ В УКРАЇНІ

Розвиток різних форм зайнятості сільського населення можливий лише за умови налагодження ефективної сільськогосподарської кооперації в аграрному секторі економіки країни. Створення сільськогосподарських кооперативів в Україні необхідно розглядати як реальну можливість побудови нової моделі сільського господарства, алже аграрна криза певною мірою є кризою організаційної структури. Не зважаючи на наявність правового підґрунтя для створення та функціонування сільськогосподарських кооперативів, не можна стверджувати, що складний процес правового регулювання в ланій сфері завершений. Економічні реалії сьогодення вимагають адекватного правового реагування. Звідси важливим є дослідження основних засад діяльності сільськогосподарських кооперативів.

Питання правового статусу сільськогосподарських кооперативів, проблеми їх створення й функціонування розглядалися у наукових працях М.П. Грищенка, М.И. Малика, В.І. Семчика, Н.І. Титової, В.Ю. Уркевича, В.І.Фелоровича, Я.З. Гаєської-Колотило, О.В. Гафурової та інших.

Визначальною правовою основою розвитку сільськогосподарської кооперації є статті Конституції України, норми якої, згідно ст. 8 [1], є нормами прямої дії і можуть виступати безпосередньою правовою підставою для виникнення, зміни чи припинення суспільних відносин. Тим не менше, Конституція не містить конкретних норм, які б безпосередньо стосувалися

кооперативних відносин. Так, в сучасних умовах економічного розвитку держави, правові, організаційні, економічні особливості утворення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні регулюється Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 17 липня 1997 року (далі – Закон). В свою чергу вищезазначений нормативно-правовий акт закріпив визначення поняття сільськогосподарського кооперативу. Відповідно до ст. 1 Закону сільськогосподарський кооператив – це юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції, що добровільно об'єдналися на основі членства для провадження спільної господарської та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, пролажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, наданням їм послуг з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування [4].

На сьогоднішній день сільськогосподарський кооператив слід розглядати як форму організації сільськогосподарського виробництва, що в свою чергу враховує особливості історичного розвитку країни, відповідає інтересам держави і суспільства в економічній і соціальній сфері, а також має специфічну мету та принципи діяльності. Кооперативи є невід'ємною складовою ринкової економіки, вони – не лише тип підприємства чи форма господарювання, а й ідеологія виживання сільськогосподарського товаровиробника за умов ринкової економіки, бо саме кооперативний рух, кооперація дають змогу поєднувати приватну власність, конкурентну боротьбу, ринкове господарство, справжню демократію з можливістю відчувати себе господарями.

Слід зазначити те, що на відміну від зарубіжного досвіду розвитку кооперації, в Україні цей процес здійснювався на добровільно-примусових принципах, що позначалося на специфіці створення і функціонування кооперативів.

За цілями, завданнями і характером діяльності сільськогосподарські кооперативи поділяються на такі типи – обслуговуючі та виробничі. Сільськогосподарський виробничий кооператив – це кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб, які є виробниками сільськогосподарської продукції, для провадження спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку. Характерною ознакою виробничих кооперативів, яка відрізняє їх від інших є саме одержання прибутку. Інші кооперативи надають послуги своїм членам, не маючи на меті одержання прибутку [3, с. 77]. Виробничі кооперативи являють собою певним чином модифіковані колективні сільськогосподарські підприємства і за своєю суттю псевдо кооперативами [2].

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив – сільськогосподарський кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб-виробників сільськогосподарської продукції для організації обслуговування, спрямованого на зменшення витрат та/або збільшення доходів членів цього кооперативу під час провадження ними сільськогосподарської діяльності та на захист їхніх економічних інтересів. Тобто сільськогосподарська обслуговуюча кооперація – це система взаємодії виробників сільськогосподарської продукції задля зменшення витрат на збут продукції, переробку, реалізацію та ін. та як наслідок збільшення прибутку. Метою кооперації являється задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативних організацій на основі поєднання їх особистих та колективних інтересів, поділу між ними ризиків, витрат і доходів, розвитку їх

самоорганізації, самоуправління та самоконтролю [6, с. 95-96].

В Україні кооперативний підхід усе ще не має популярності серед малих форм господарювання в аграрному секторі. Розвиток кооперації залежить від ініціативних і міцних лідерів, умотивованості окремих членів, консенсусу між зацікавленими сторонами, цілеспрямованої державної політики в питаннях формування нормативно-правової бази, податкової політики та фінансової підтримки.

До основних проблем розвитку кооперативних формувань в Україні можна віднести відсутність належної державної підтримки; недосконалість структури аграрного ринку, його монополізацію та олігархізацію; обмежений доступ до кредитних ресурсів; відсутність структур вертикальної кооперації, кооперативних оптових баз тощо; низький рівень знань або брак інформації про переваги кооперації; відсутність лідерства, брак досвіду управління спільними ресурсами; брак кваліфікованих працівників. Крім цього стримує розвиток сільськогосподарської кооперації податкове законодавство, яке в свою чергу не регламентує специфіки оподаткування кооперативів, зокрема звільнення від податку на прибуток кооперативних виплат. Це спричиняє невідповідність податкового статусу природі та принципам кооперативів. Державна політика має бути спрямована не тільки на підтримку наявних кооперативів, а й на створення нових кооперативів перспективних типів [5, с. 134, 138].

Таким чином, розглядаючи особливості діяльності сільськогосподарських кооперативів, дієвими засобами для розвитку сільськогосподарської кооперації є насамперед, удосконалення законодавчої бази та встановлення чіткої кооперативної політики.

Бібліографічні посилання:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Квчереява К.Я. Державний вплив на розвиток пропесів кооперації в агропромисловому комплексі на сучасному етапі /К.Я. Квчереява// Теорія та практика державного управління. – Вип. 1 (44). – 2013. – С.147-155.
3. Коверзнев В.О. Правовий режим майна виробничих та інших видів кооперативів /В.О. Коверзнев// Вісник академії адвокатури України 3 (22). – 2011. – С. 75-80.
4. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 39. – С. 261.
5. Слюсар С.Т. Проблеми становлення та розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні /С.Т. Слюсар// Вісник Дніпропетровського аграрно-економічного університету. – № 3 (41). – 2016. – С. 134-139.
6. Торосян Г.А. Розвиток сільськогосподарської обслуговуючої кооперації /Г.А. Торосян// Наука й економіка. – № 4 (36). – 2014. – С. 93-98.